

Rozhodování o volbě střední školy:

Jak osmáci a deváťáci vybírají střední školu

Studie Než zazvoní

10. října 2022

Studie o výběru střední školy

Tento dokument je veřejnou součástí širší dlouhodobé studie Než zazvoní, která mapuje proces rozhodování o výběru školy u žáků osmých a devátých tříd. Výsledky studie by měly sloužit především vedoucím pracovníkům středních škol k tomu, aby činili zodpovědná a efektivní rozhodnutí a výchovným poradcům základních škol pro zlepšení obrazu o žákovských preferencích. Posláním Než zazvoní je jim v tom pomáhat.

Hlavní zjištění

- 📍 **Na začátku školního roku má 14,2 % devátáků jasno v tom, na které střední školy si podá přihlášky.** Deváťáci zároveň mají představu o svém budoucím směřování v 71,3 % případů, ale ještě připouštějí změnu. Kam si podat přihlášky prozatím vůbec neví 14,5 % žáků devátých tříd.
- 📍 **Již na začátku 8. třídy mají tři čtvrtiny žáků (73 %) alespoň představu o tom, na jakou školu si podají přihlášku, z toho 8,5 % je zcela rozhodnuto o tom, na jakou školu si podá přihlášku.** Data ukazují, že rozhodování o volbě školy začíná mnohem dříve než v 9. třídě.
- 📍 **Téměř dvě třetiny respondentů (61,5 %) plánují studium na některé ze středních odborných škol, 12,3 % žáků plánuje jít po základní škole na gymnázium.** Nerozhodnutých o typu školy, který chtějí studovat, je 16,8 % osmáků a 8,9 % devátáků.
- 📍 **Již měsíc po začátku školního roku si informace o středních školách zjišťovalo 70,1 % dotazovaných devátáků.** Konkrétní informace o středních školách si zjišťovalo na začátku osmé třídy základní školy 45,8 % dotazovaných osmáků.
- 📍 **Žáci posledních ročníků základních škol by nejčastěji chtěli studovat technické obory, 27,6 % devátáků a 24,6 % osmáků uvedlo, že by chtělo studovat IT, průmyslovou nebo technickou školu.** Naopak nejmenší zájem je o obory služeb, které chce studovat 7 % osmáků a 5,5 % devátáků.
- 📍 **Obor, který chtělo studovat druhé největší množství žáků, bylo gymnázium, o studiu na gymnáziu sní 18,1 % devátáků.** Ačkoliv by 18,1 % žáků devátých tříd chtělo na gymnázium, téměř třetina z nich nemá v plánu na něj podat přihlášku – podíl těch, kteří to mají v plánu je jen 13,6 %.
- 📍 **Alespoň jednu návštěvu dne otevřených dveří nějaké střední školy již absolvovalo na začátku školního roku dle našeho průzkumu 23,5 % dotazovaných devátáků.** 78,3 % devátáků má v plánu navštívit alespoň jeden den otevřených dveří i tento školní rok.
- 📍 **Na nejméně jednom dni otevřených dveří střední školy bylo na začátku osmého ročníku také 14,1 % dotazovaných osmáků.** Tento školní rok má v plánu dny otevřených dveří v plánu navštívit 36 % osmáků.
- 📍 **Dny otevřených dveří chtějí žáci navštívit především kvůli tomu, aby se dozvěděli více informací o vybrané střední škole, 45,2 % žáků se pak chce také podívat, jak vypadají prostory školy.** 27,5 % dotazovaných se chce dozvědět, co se žáci ve škole učí a 20,4 % respondentů se chce potkat s učiteli dané školy.

- 📍 **Téměř 30 % žáků osmých a devátých tříd neví, kdo je na jejich škole výchovný poradce.** Zároveň by se o výběru střední školy chtělo s výchovným poradcem pobavit 55,5 % deváťáků a 48,9 % osmáků.
- 📍 **O výběru střední školy a přihláškách by se s výchovným poradcem žáci chtěli radit nejlépe v osobním rozhovoru, který by preferovalo 35 % deváťáků.** Naopak hromadně ve třídě se chce o volbě střední školy bavit 13,6 % osmáků a 20,9 % deváťáků.
- 📍 **Pouze 37,9 % žáků ví, kdo je na jejich základní škole psycholog.** 35 % žáků pak tvrdí, že na jejich škole psychologa vůbec nemají a 27,1 % žáků neví, na koho se obrátit s psychickými problémy.
- 📍 **Téměř čtvrtina (23,5 %) žáků by v případě potřeby služby školního psychologa ráda využila.** Naopak 29,6 % žáků právě neví, zda by se k návštěvě psychologa odhodlali.
- 📍 **70,8 % osmáků a deváťáků již v minulosti někdy vyzkoušelo alkohol.** Podíl bude pravděpodobně ještě vyšší, vzhledem k tomu, že v takto ožehavých otázkách respondenti často informace zatajují.
- 📍 **36,4 % dotazovaných pak vyzkoušelo také cigarety a 23,1 % dotazovaných někdy vyzkoušelo tzv. lyfty nebo žvýkáci tabák.** Marihuanu pak vyzkoušelo 8 % dotazovaných a diskutovanou drogu kratom někdy vyzkoušelo 6,1 % žáků osmých a devátých tříd základních škol.
- 📍 **Alespoň jedenkrát týdně alkohol požije 9,5 % respondentů. Cigarety pak pravidelně kouří 8,4 % dotazovaných. Lyfty používá pravidelně 5,6 % žáků.** Marihuanu nejméně jedenkrát týdně konzumuje 1,5 % žáků. Kratom pravidelně užívá 1,1 % dotazovaných žáků.

Metodika

Studie byla provedena formou on-line dotazování žáků osmých devátých ročníků. Participace na průzkumu byla nabídnuta náhodně vybraným základním školám z celé České republiky. Výsledný vzorek po očištění dat činil 2195 respondentů, z toho 998 žáků osmých ročníků a 1197 žáků devátých ročníků. Do analýzy jsou zahrnuti pouze ti respondenti, kteří plánují podat alespoň jednu přihlášku na střední školu nebo učiliště. Odpovědi ostatních nejsou relevantní cílům výzkumu, jelikož se rozhodli pracovat či zodpověděli jen málo nebo žádné otázky.

Mezi respondenty bylo 51,1 % dívek a 48,9 % chlapců.

Sběr dat proběhl v období od 14. do 28. září 2022.

Kontakt

Studii vypracovalo Než zazvoní, s.r.o., které se věnuje poradenství základním a středním školám.

Ing. Mgr. Petr Soukeník, Mgr. Karel Komínek, Mgr. Jakub Roh, Bc. Aneta Košíková

info@nezzazvoni.cz

www.nezzazvoni.cz

Kontakt pro média

Bc. Aneta Košíková

kosikova@nezzazvoni.cz

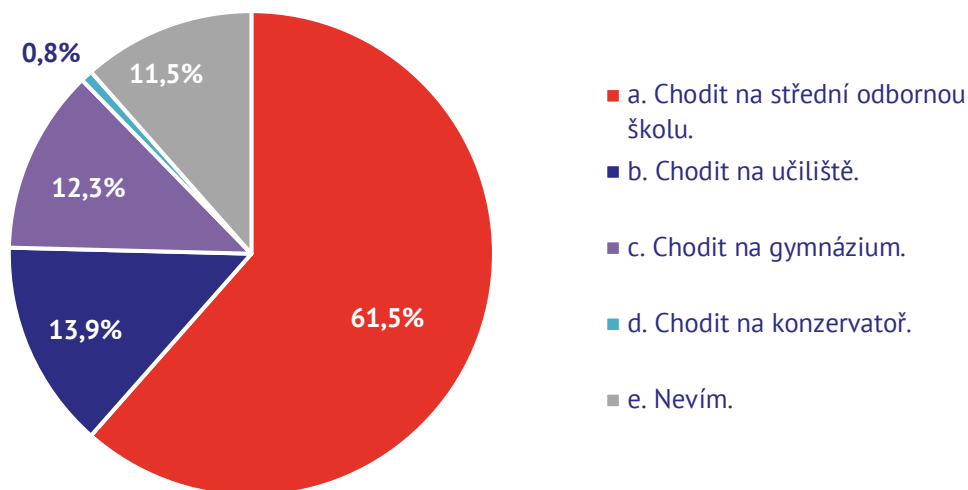
733 778 256

Obecně k rozhodování o volbě školy

Drtivá většina (96,9 %) dotazovaných osmáků a deváťáků plánuje po dokončení povinné školní docházky pokračovat ve studiu na střední škole. Téměř dvě třetiny respondentů (61,5 %) plánují studium na některé ze středních odborných škol, 13,9 % žáků bych plánuje jít po základní škole na odborné učiliště. Na gymnáziu chce dle svých slov studovat 12,5 % dotazovaných. Nerozhodnutých je ještě 11,5 % žáků.

1. Co plánuješ dělat po ukončení základní školy?

N = 2195

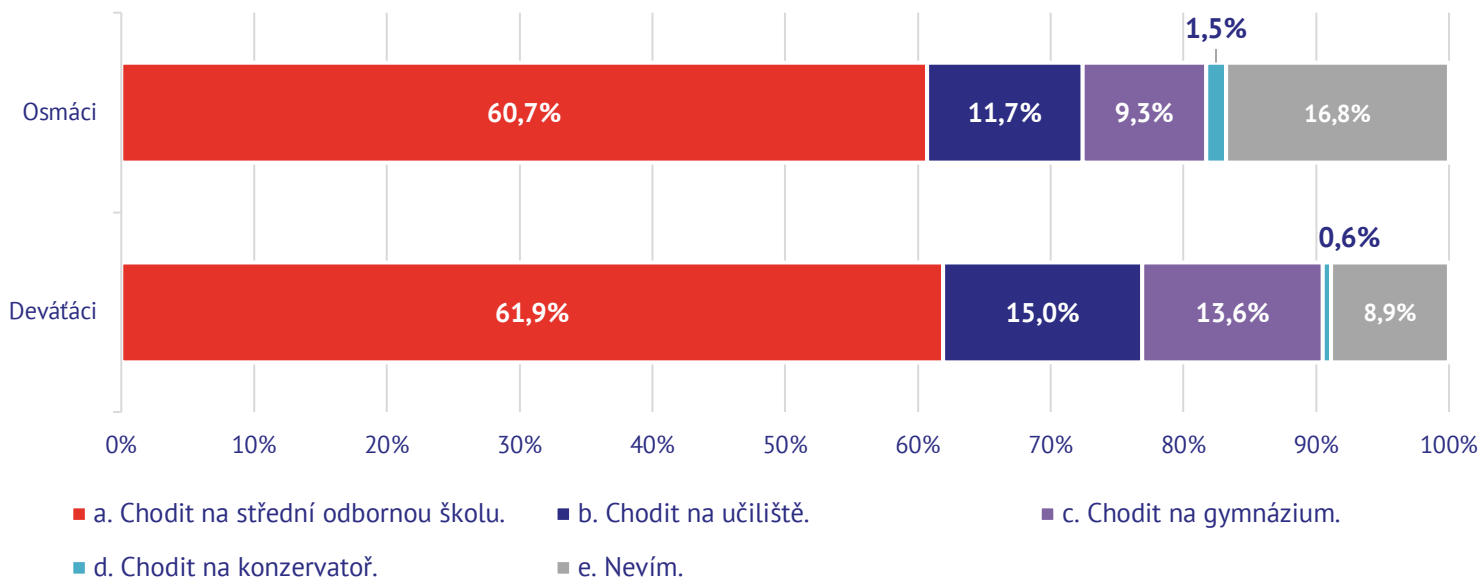

V případě, že rozdělíme data na osmáky a deváťáky, zvýší se podíl stále nerozhodnutých u osmáků na 16,8 %, zatímco deváťáků, kteří ještě neví, jakým směrem pokračovat, je 8,9 %. Na datech můžeme pozorovat, že již v osmé třídě má většina žáků jasno, jaký typ školy si v případě volby zvolí. **Rozhodování se neodehrává v deváté třídě, ale k formování názoru na výběr střední školy dochází již mnohem dříve.**

2. Co plánuješ dělat po ukončení základní školy?

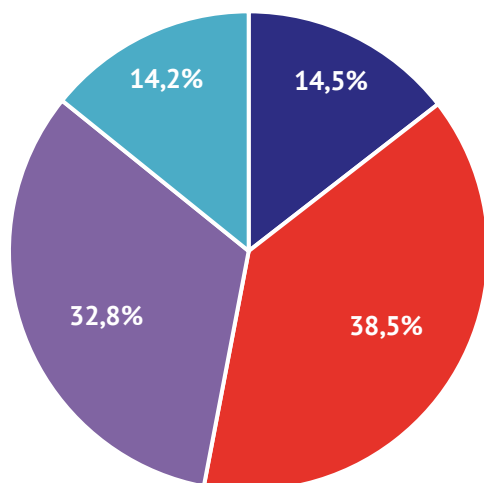
Dle třídy

N = 2195

Podobný samý trend můžeme pozorovat i v otázce, zda již mají žáci vybrány školy, na kterých chtějí v budoucnu studovat. **Devětácti půl roku před odevzdáním přihlášek o svém budoucím směřování jasno v 14,2 % případů** a 32,8 % má představu, která se pravděpodobně nezmění. Naopak 38,5 % dotazovaných devátáků se ještě hledá – míří určitým směrem, ale připouští, že se jejich rozhodnutí může změnit. **14,5 % pak prozatím vůbec neví, na jaké školy si podají přihlášky.**

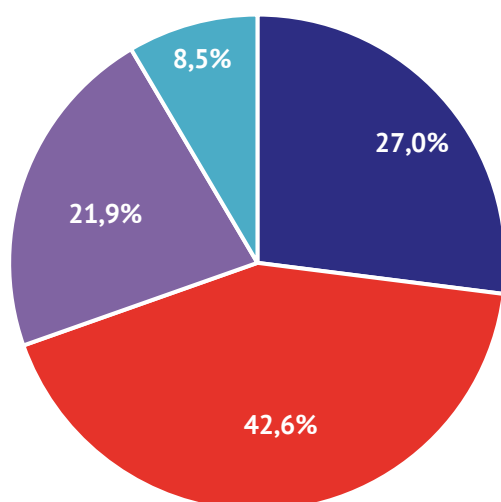
3. Víš už, kam si budeš podávat přihlášky na střední školu? 9. třída

- a. Ještě vůbec nevím.
- b. Mám už nějakou představu, ale možná se ještě změní.
- c. Mám už nějakou představu, která se pravděpodobně nezmění.
- d. Už vím přesně, kam se chci hlásit. Určitě se to nezmění.

Žáci osmých tříd se ještě stále hledají, i přesto 8,5 % z nich už ví přesně, na jaké školy se chce hlásit a nepředpokládají, že by se jejich názor změnil. 21,9 % má o své budoucí škole představu, která se pravděpodobně nezmění. Na druhou stranu 42,6 % má o škole představu, který se pravděpodobně nezmění. Více než čtvrtina (37 %) pak ještě vůbec neví, kam se bude hlásit. **Data ukazují, že zájem o určitou školu nebo směr začíná mnohem dříve než v 9. třídě. Již na začátku 8. třídy mají tři čtvrtiny žáků (73 %) alespoň představu o tom, na jakou školu si podají přihlášku.**

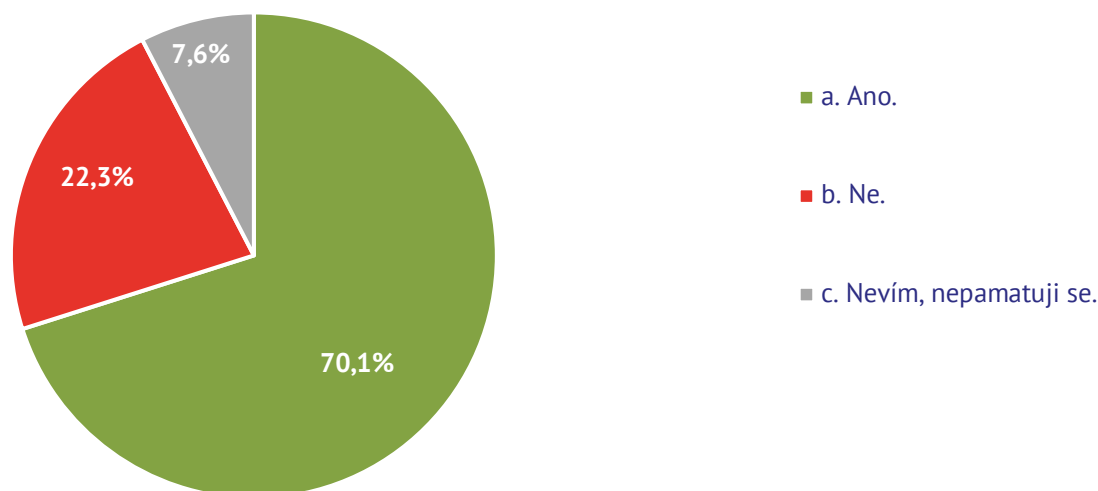
4. Víš už, kam si budeš podávat přihlášky na střední školu? 8. třída

- a. Ještě vůbec nevím.
- b. Mám už nějakou představu, ale možná se ještě změní.
- c. Mám už nějakou představu, která se pravděpodobně nezmění.
- d. Už vím přesně, kam se chci hlásit. Určitě se to nezmění.

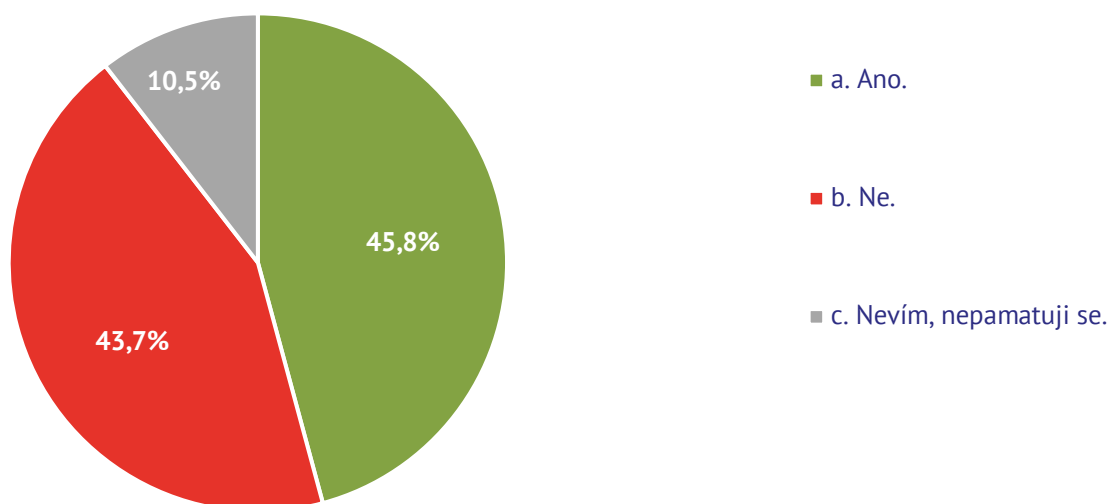
Již měsíc po začátku školního roku si informace o středních školách zjišťovalo 70,1 % dotazovaných devátáků, jen 22,3 % devátáků, kteří mají zájem o studium na střední škole, si ještě žádné konkrétní informace o školách nezačalo zjišťovat. Předpokládáme, že tento poměr se do měsíce poměrně změní, vzhledem k tomu, že začíná období burz a veletrhů škol.

5. Zjišťoval/a sis už nějaké informace o středních školách? 9. třída

V případě osmáků je poměr těch, kteří si konkrétní informace o školách již nějakým způsobem zjišťovali poměrně nižší, avšak je již téměř poloviční (45,8 %). I to dokazuje, že školy by se v případě komunikace s budoucími uchazeči neměly orientovat pouze na vycházející devátáky, ale i na nižší ročníky – osmáky a mladší mohou oslovit dříve a jejich rozhodování formovat.

6. Zjišťoval/a sis už nějaké informace o středních školách? 8. třída

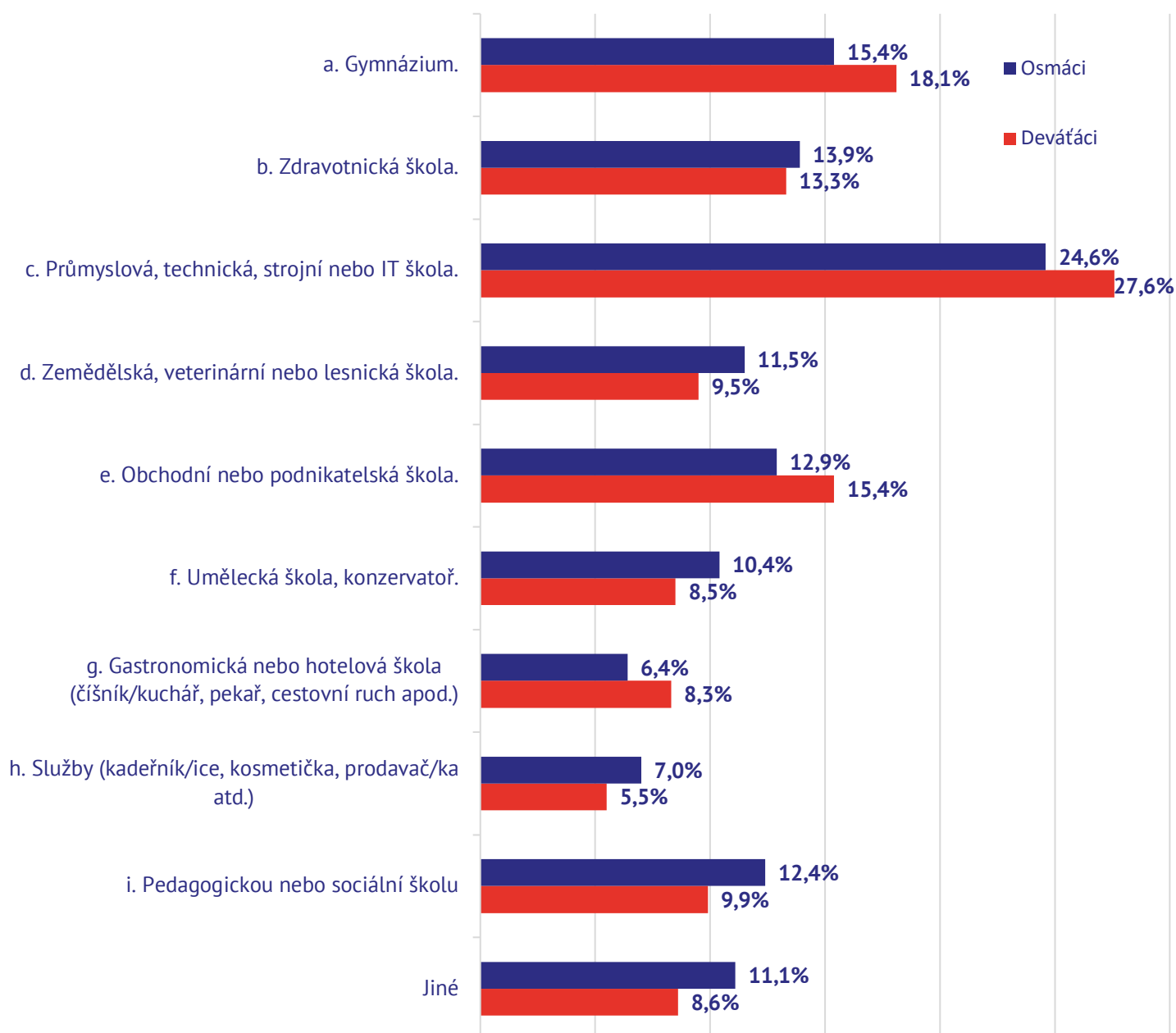

Prostřednictvím další otázky jsme zjišťovali, jakému studijnímu zaměření by se žáci nejraději věnovali. U otázky bylo možné uvést více odpovědí, součet uvedených dat tedy nečiní 100 %. Ze získaných dat tedy dokážeme určit, o kterém z nabízených studijních zaměření uvažuje nejvíce žáků osmých a devátých tříd. Nejčastěji uváděnými středními školami, které by žáci chtěli studovat, jsou školy průmyslové, technické či školy věnující se oboru IT. **27,6 % devátáků a 24,6 % osmáků uvedlo, že by chtělo studovat školu s tímto zaměřením. Druhou nejčastěji zvolenou možností bylo gymnázium, na tom by chtělo studovat 18,1 % devátáků a 15,4 % osmáků.**

7. Na kterém z těchto typů škol bys nejraději studoval/a?

N = 2195

Dle ročníku

Pokud srovnáme výsledky s hned prvním grafem – tedy kam pravděpodobně žáci podají přihlášku, můžeme si všimnout, že ačkoliv by 18,1 % žáků devátých tříd chtělo na gymnázium, nemají v plánu na něj podat přihlášku – podíl těch, kteří to mají v plánu je jen 13,6 %.

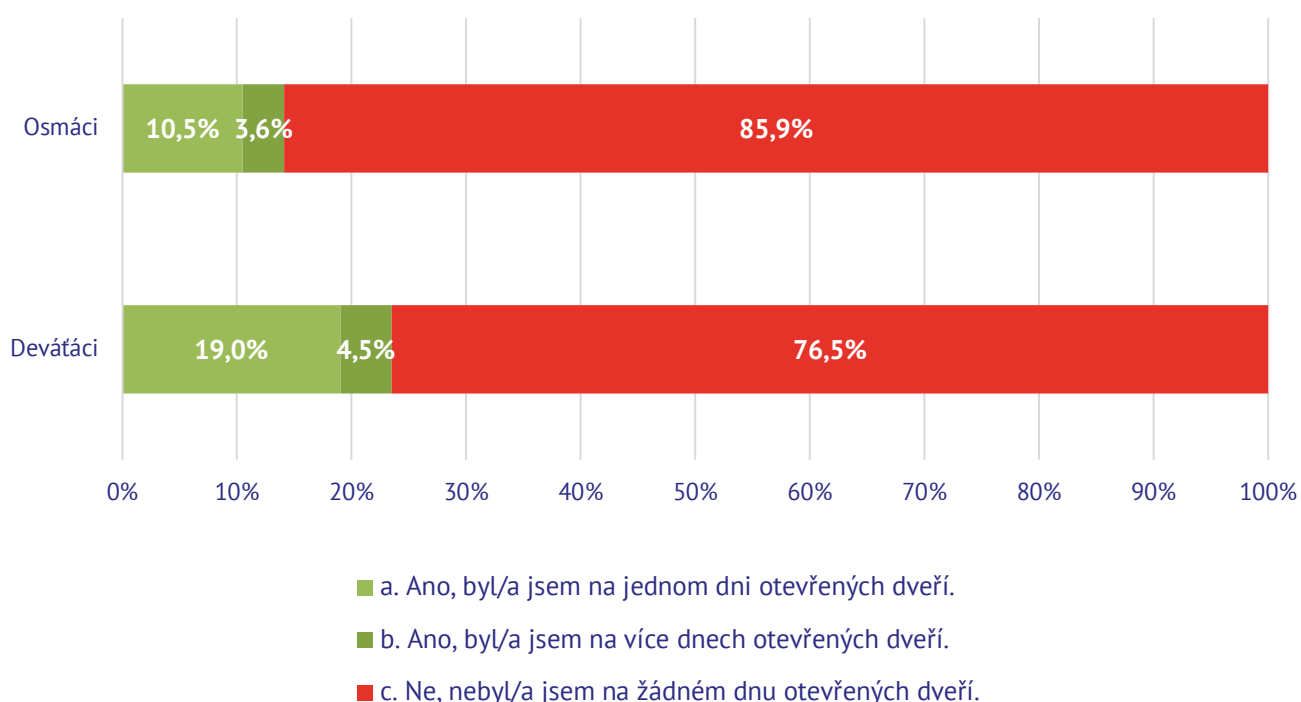
Naopak nejméně uváděným oborem byly služby, kterým by se rádo věnovalo 7 % osmáků a 5,5 % devátáků. Část dotazovaných také využila varianty doplnit vlastní odpověď (9,5 %). Zde nejčastěji žáci uváděli, že ještě přesně neví, kterému zaměření by se chtěli věnovat. Takto odpověděla 2 % dotazovaných. Žáci uváděli také samostatné obory, které nevěděli kam zařadit – autotronik, číšník (žáci velice často neví, co to je v praxi gastronomie) nebo karosář.

Dny otevřených dveří

Dny otevřených dveří představují v náborových aktivitách školy jednu z největších výzev a zároveň příležitostí, jak oslovit uchazeče a přimět je podat přihlášku na školu. Alespoň jednu návštěvu dne otevřených dveří nějaké střední školy již absolvovalo na začátku školního roku dle našeho průzkumu 23,5 % dotázaných devátáků a 14,1 % osmáků.

8. Byl/a jsi už někdy na dnu otevřených dveří nějaké střední školy?

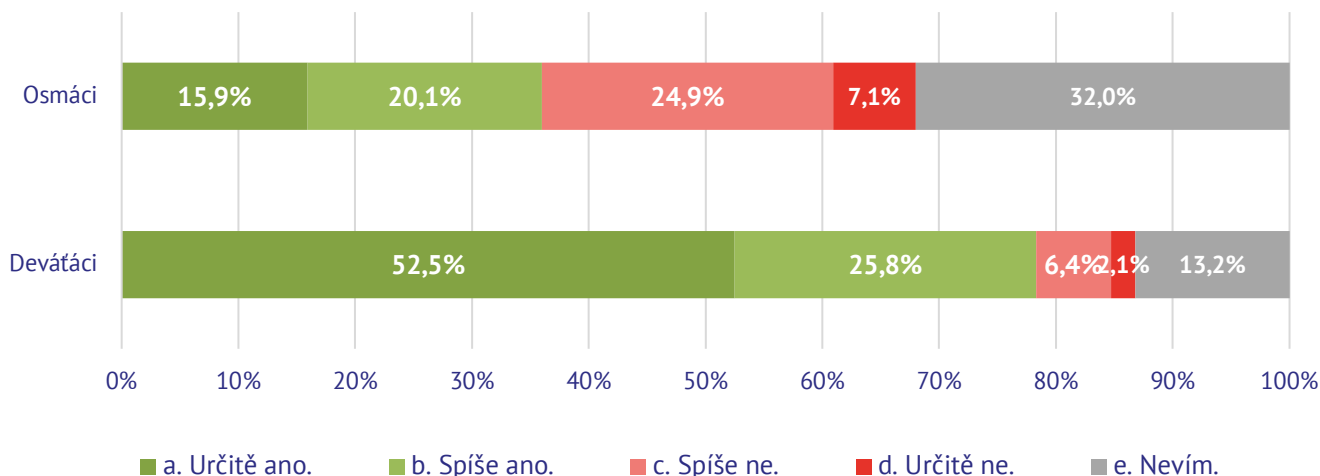
N = 2195

Dny otevřených dveří jsou pro střední školy také jednou z největších příležitostí, jak navázat kontakt se zájemci o studium, který vydrží nejen do přihlášky, ale i podání zápisového lístku a usednutí žáků do lavic. Proto by si na ně školy měly dát velký pozor a udělat z nich nezapomenutelné zážitky.

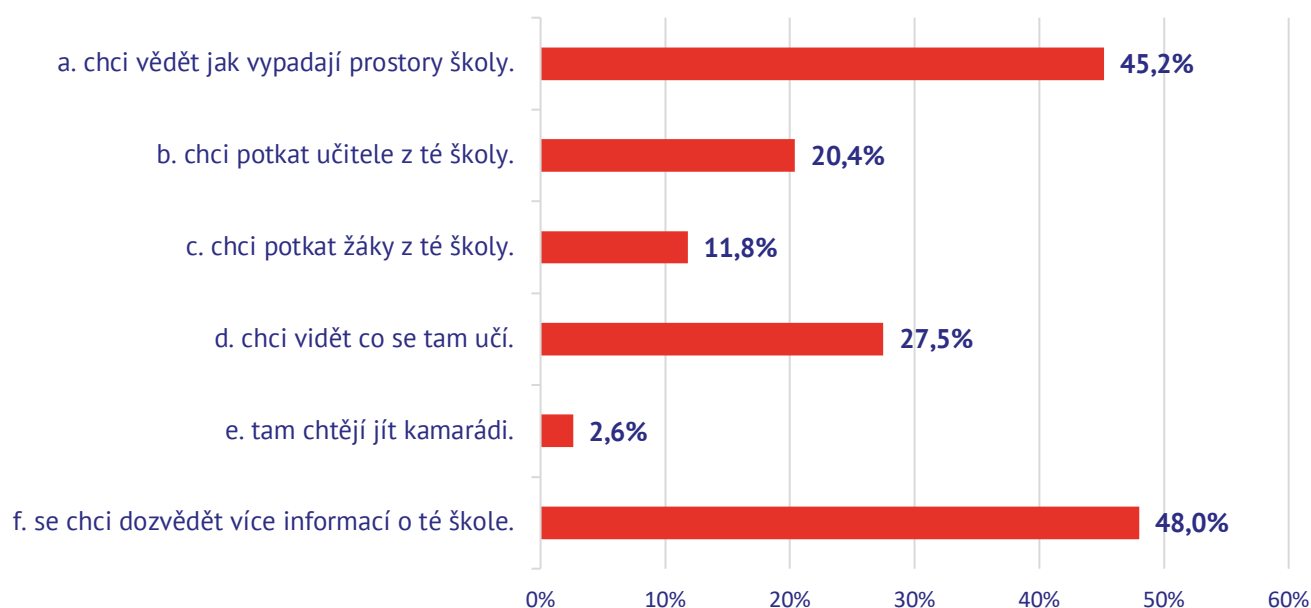
Alespoň jeden otevřených dveří má v tomto školním roce zájem navštívit 78,3 % devátáků a 13,2 % devátáků se pro návštěvu zatím nerozhodlo. Také žáci osmých tříd zvažují návštěvu dne otevřených dveří některé ze středních škol, pro návštěvu se rozhodlo 36 % osmáků, 32 % osmáků pak návštěvu dne otevřených dveří nechá pravděpodobně až na příští školní rok.

9. Plánuješ jít tento školní rok na den otevřených dveří některé střední školy? N= 2195

Dny otevřených dveří chtějí žáci navštívit především kvůli tomu, aby se dozvěděli více informací o vybrané střední škole, 45,2 % žáků se pak chce také podívat, jak vypadají prostory školy. 27,5 % dotazovaných se chce dozvědět, co se žáci ve škole učí, a 20,4 % respondentů se chce potkat s učiteli dané školy.

10. Na den otevřených dveří plánují jít, protože: N = 2273

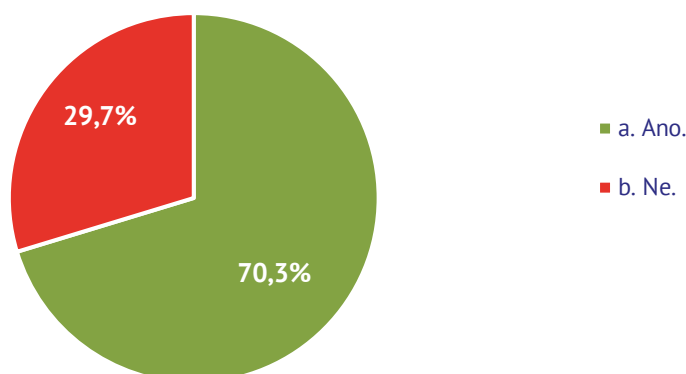

Výchovní poradci a školní psychologové

Vzhledem k tomu, že výchovní poradci zaujímají výsadní postavení v procesu rozhodování žáků o středních školách – v některých případech vyplňují přihlášky, vedou s žáky hodiny na téma volby povolání a rozhodují o tom, kam se pojedete na školní burzu nebo návštěvu dne otevřených dveří. Rozhodli jsme se tedy žáků zeptat také na několik otázek o výchovných poradcích. **Ukázalo se, že téměř 30 % žáků neví, kdo je na jejich škole výchovný poradce.**

11. Víš, kdo je na tvé škole výchovný poradce?

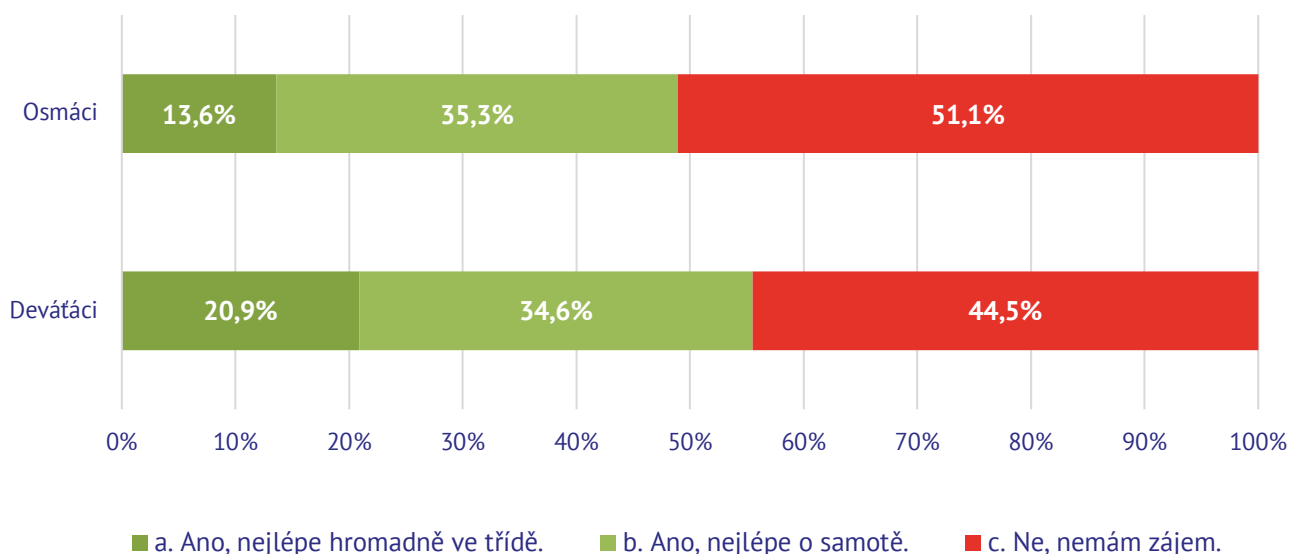
N = 2195

Zároveň by se ale více než polovina devátáků (55,5 %) chtěla se svým výchovným poradcem již teď pobavit o volbě střední školy. Mnohem více než veřejně ve třídě, **by se chtěli poradit v soukromí jeden na jednoho.** Tento způsob pomoci s výběrem školy by si přálo 34,6 % respondentů z řad devátáků. V případě osmáků by pomoc výchovného poradce ocenilo 48,9 % dotazovaných, z toho pak **35,3 % by se s výchovným poradcem raději pobavilo o samotě než hromadně ve třídě.** Zájem o pomoc výchovného poradce prozatím nemá 51,1 % osmáků.

12. Máš zájem se o možnostech studia na střední škole poradit se svým výchovným poradcem?

N = 2167

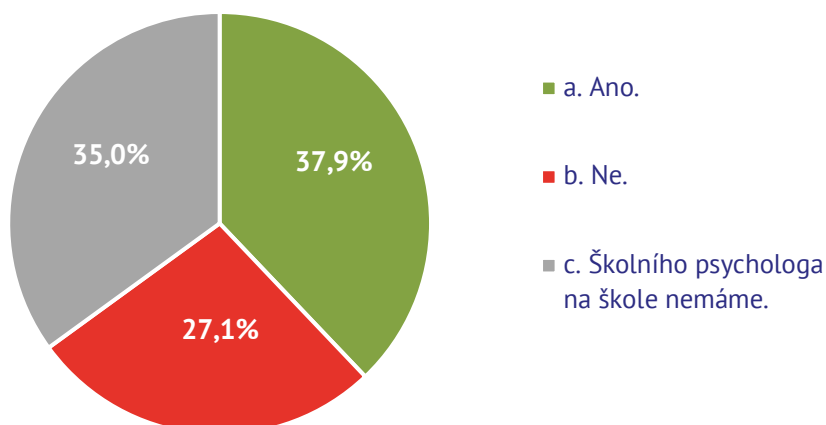

Vzhledem k tomu, že wellbeing a psychické zdraví žáků i učitelů je důležitým a k dnešnímu dni i velice diskutovaným tématem, rozhodli jsme se žáků dotázat, zda vůbec ví, kdo je u nich školní psycholog. Vycházíme pouze z dat od respondentů, nevíme, kolik škol má či nemá školního psychologa – reflektujeme jen to, co si respondenti myslí nebo o čem jsou přesvědčeni.

Žáci základních škol převážně neví, kdo je na jejich školách školní psycholog nebo tvrdí, že školního psychologa na škole vůbec nemají. **Pouze 37,9 % žáků ví, kdo je na jejich základní škole psycholog.**

13. Víš, kdo je na tvé škole školní psycholog?

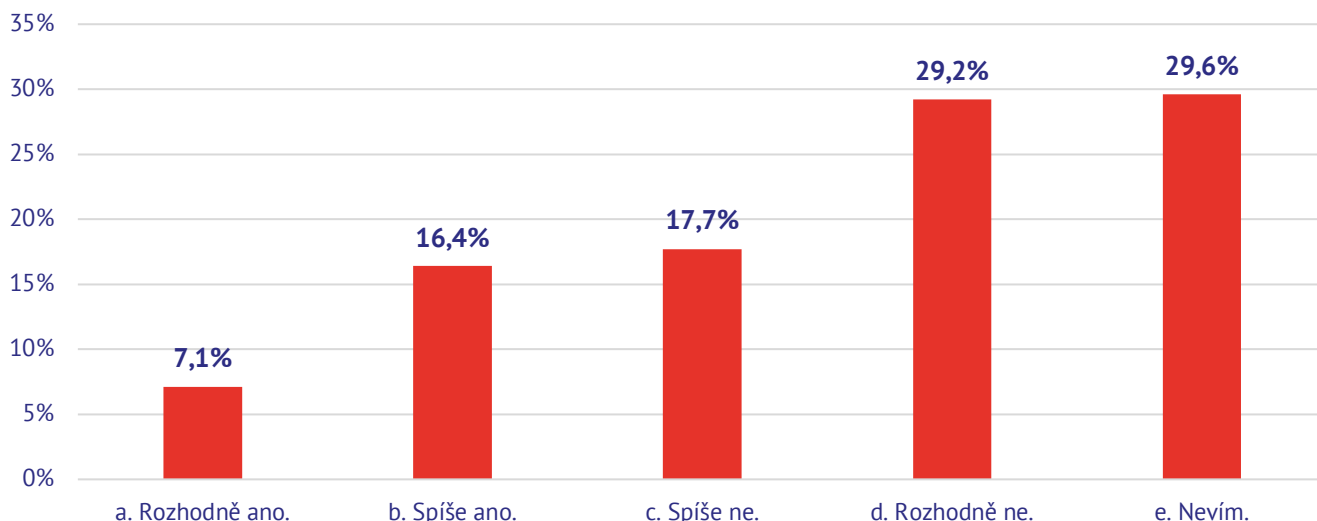
N = 2195

O služby školního psychologa je mezi žáky nízký zájem – důvodem může být, že neví, co vůbec takový psycholog dělá a jak by jim mohl případně pomoci nebo právě neznají jeho jméno a nemají k němu důvěru. **I přesto téměř čtvrtina (23,5 %) žáků by v případě potřeby služby školního psychologa využila a 29,6 % žáků teď neví, zda by se k návštěvě psychologa odhodlali.**

14. Měl/a bys zájem v případě potřeby využít služby školního psychologa?

N = 2195

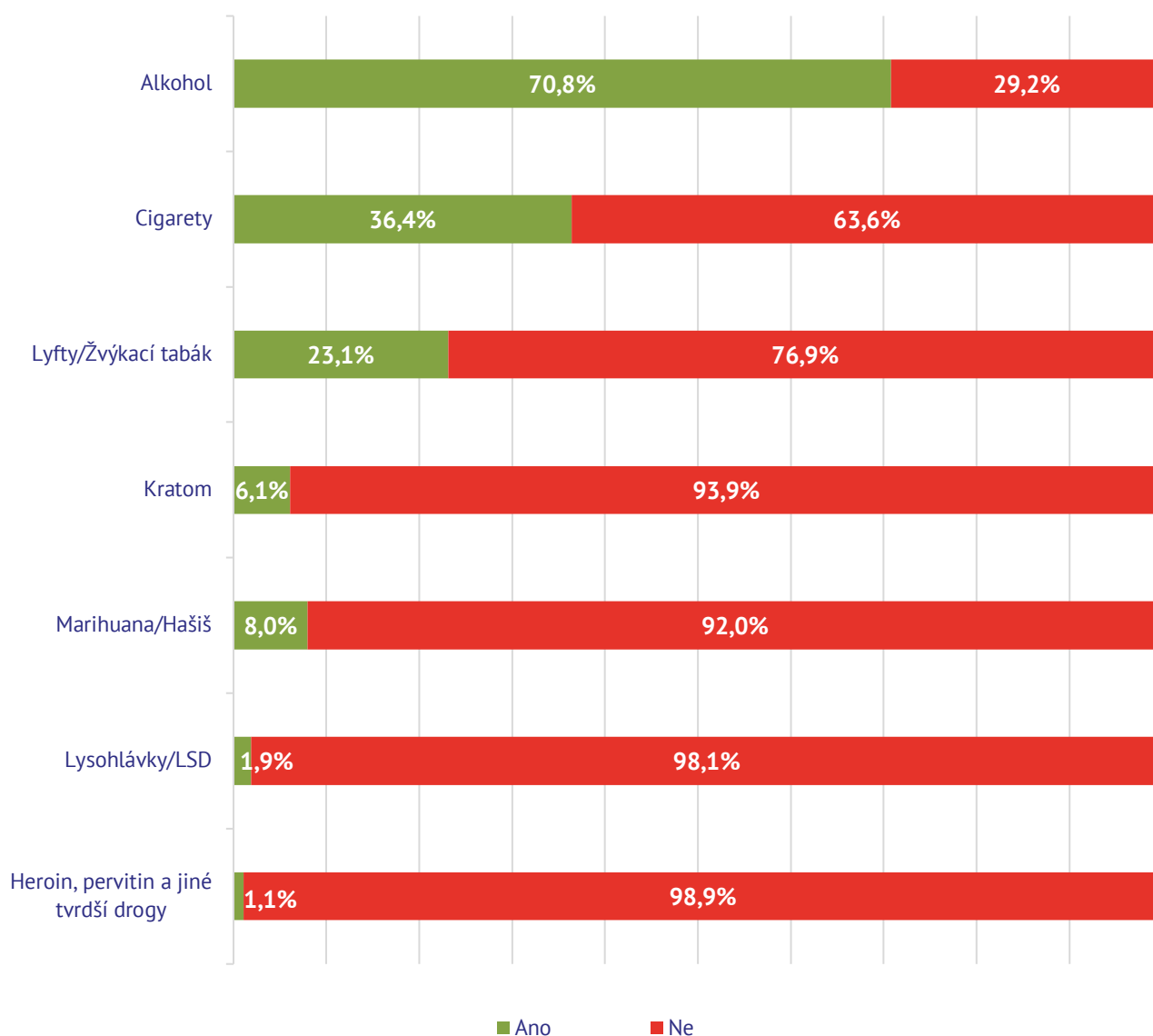

Návykové látky na školách

Dalším často probíraným tématem ve školských kruzích jsou drogy a frekvence jejich užívání náctiletými. Žákům jsme v této otázce dali seznam substancí, které jsou návykové. Žáci měli za úkol označit, které z nich minulosti vyzkoušeli. **Dle odpovědi respondentů 70,8 % z nich již v minulosti někdy vyzkoušelo alkohol.** Podíl bude pravděpodobně ještě vyšší, vzhledem k tomu, že v takto ožehavých otázkách respondenti často informace zatajují. **36,4 % dotazovaných pak vyzkoušelo také cigarety a 23,1 % dotazovaných někdy vyzkoušelo tzv. lyfty (nikotinové sáčky pod ret) nebo žvýkáci tabák.** Marihuanu pak vyzkoušelo 8 % dotazovaných. Do škol si cestu našla také látka Kratom – alkaloid získávaný z listů stromů kratomu. **Kratom někdy vyzkoušelo 6,1 % žáků osmých a devátých tříd základních škol.** Zbylé látky, jako kokain extáze či tvrdší drogy někdy vyzkoušelo méně než 2 % dotazovaných.

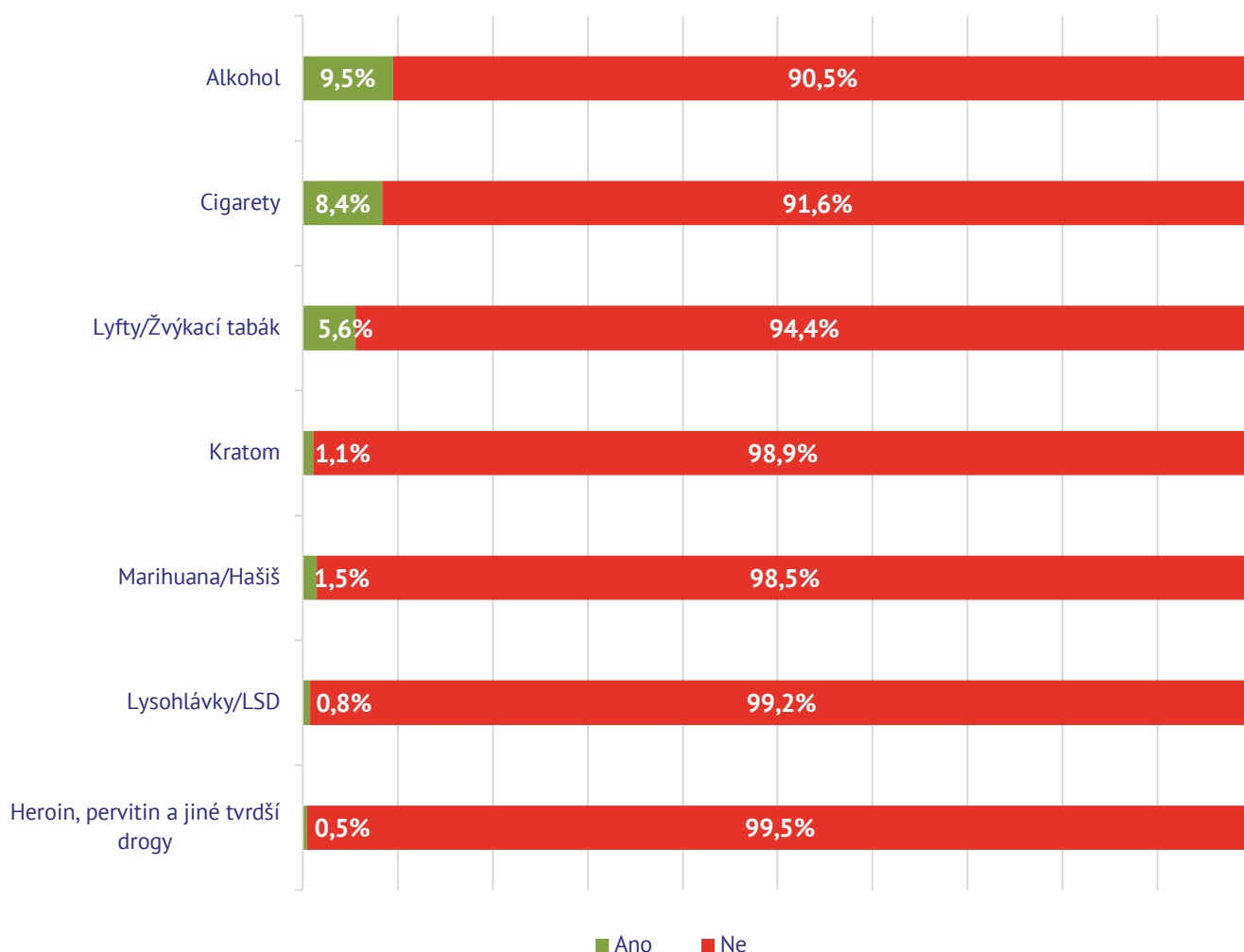
15. Vyzkoušel/a jsi někdy nějakou z následujících látek?

N = 2195

Žáků jsme se rovnou zeptali, zda dané návykové látky užívají častěji. **Alespoň jedenkrát týdně alkohol požije 9,5 % žáků. Cigarety pak pravidelně kouří 8,4 % dotazovaných. Lyfty používá pravidelně 5,6 % žáků. Marihuanu nejméně jedenkrát týdně konzumuje 1,5 % žáků. Kratom, který je stimulantem i relaxantem zároveň, pravidelně užívá pravidelně 1,1 % dotazovaných žáků.** Tvrdší drogy typu kokain, pervitin či extáze užívá jedenkrát týdně nebo častěji méně než 1 % respondentů.

16. Užíváš některou z následujících látek pravidelně, tzn. alespoň 1x týdně? N = 2195

Další informace a pomoc s kampaní pro přijímací řízení

Neváhejte se na nás obrátit pro další informace o chování a rozhodování žáků osmých a devátých tříd, nebo pokud máte zájem o pomoc s marketingem a kampaněmi zaměřenými na získání většího počtu uchazečů a následně studentů ve vaší škole.

Navštivte náš web, kde najdete další studie. Pro informace o školení a termíny nejbližších školení se podívejte na www.nezzazvoni.cz/skoleni/.

Kontakt

info@nezzazvoni.cz

www.nezzazvoni.cz

O nás

Než zazvoní pomáhá ředitelům a dalším vedoucím pracovníkům základních a středních škol. Věnujeme se výzkumům a aplikaci marketingových poznatků do prostředí škol. Pomáháme s marketingem. **Od roku 2011 jsme proškoliili a pomohli 3656 pracovníků z více 810 základních a středních škol.**